

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Pawła Śliza, pana posła Tomasza Głogowskiego oraz pana posła Mirosława Adama Orlińskiego.

(-) Władysław Bartoszewski; (-) Mateusz Bochenek; (-) Marek Jan Chmielewski; (-) Alicja Chybicka; (-) Joanna Frydrych; (-) Tomasz Głogowski; (-) Marta Golbik; (-) Michał Gramatyka; (-) Szymon Hołownia; (-) Rafał Kasprzyk; (-) Magdalena Małgorzata Kołodziejczak; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Katarzyna Królak; (-) Marek Krzakała; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Magdalena Łośko; (-) Alicja Łuczak; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Barbara Oliwiecka; (-) Mirosław Adam Orliński; (-) Małgorzata Pępek; (-) Lucjan Marek Pietrzczyk; (-) Bartosz Romowicz; (-) Marcin Skonieczka; (-) Henryk Smolarz; (-) Katarzyna Stachowicz; (-) Henryk Szopiński; (-) Paweł Śliz; (-) Adrian Witeczak; (-) Przemysław Witek; (-) Maciej Wróbel; (-) Witold Zembaczyński.

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora

Art. 1. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907) art. 5a otrzymuje brzmienie:

„**Art. 5a.** Poseł lub senator w czasie pozbawienia wolności albo względem którego wydano postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania nie wykonuje praw i obowiązków wynikających z niniejszej ustawy.”.

Art. 2. Przepis art. 5a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się także do posła lub senatora, względem którego wydano postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Przedstawiony przez grupę posłów projekt nowelizacji ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora ma na celu uregulowanie sytuacji prawnej posła albo senatora, względem którego wydane zostało postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Projekt uzupełnia art. 5a ustawy, który został wprowadzony ustawą z 6 stycznia 2005 r. o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. Nr 48, poz. 446). W obecnym stanie prawnym zakres zastosowania przywołanego przepisu obejmuje sytuacje, w której poseł lub senator jest „pozbawiony wolności”, przy czym pojęcie to rozumie się jako faktyczne pozbawienie wolności parlamentarzysty, tj. zarówno jako wykonanie prawomocnie orzeczonej względem niego kary pozbawienia wolności, jak i zastosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Natomiast art. 5a nie odnosi się do sytuacji, w której względem posła i senatora wydane zostało w przepisany prawem trybie postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, lecz nie doszło do rozpoczęcia stosowania tego środka izolacyjnego, np. wskutek ukrywania się parlamentarzysty przed organami ścigania.

Proponowane rozwiązanie rozciąga zakres zastosowania art. 5a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora na opisaną wyżej sytuację. W konsekwencji, w razie wydania względem posła lub senatora postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, parlamentarzysta zaprzestanie wykonywania praw i obowiązków wynikających z ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Nie będzie mógł więc w szczególności wykonywać tzw. uprawnień terenowych (w tym tzw. prawa do informacji – art. 19 ustawy, a także interwencji – art. 20 ustawy), a także korzystać z uprawnień socjalno-bytowych, jak prawo do uposażenia (art. 25 ustawy) czy do diety parlamentarnej (art. 42 ustawy). Ponadto w ww. sytuacji na mocy art. 23 ust. 10a ustawy prawa i obowiązki posła i senatora wynikające z funkcjonowania i znoszenia biura poselskiego bądź senatorskiego przejdą odpowiednio na Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu.

Projekt przewiduje wejście w życie regulacji z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Jest to spowodowane okolicznością, że obecne brzmienie art. 5a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora może być wykorzystywane instrumentalnie przez posłów lub senatorów, np. w postaci ukrywania się przed organami ścigania. Wejście w życie

projektowanego aktu w terminie krótszym od określonego w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1461) podyktowane jest zapewnieniem skuteczności projektowanych regulacji oraz jest skorelowane z przepisem przejściowym z art. 2 projektu ustawy. W celu uniemożliwienia instrumentalnego traktowania obecnego brzmienia art. 5a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora w przepisie tym przewidziano, że zaproponowane regulacje stosowane będą także do posła lub senatora, względem którego wydano postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Projekt ustawy pociąga za sobą niewielkie skutki finansowe dla budżetu państwa, gdyż w okresie od wydania względem posła lub senatora postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania do faktycznego rozpoczęcia wykonywania tego środka zapobiegawczego nie będą parlamentarzyście wypłacane środki finansowe przewidziane ustawą (w szczególności uposażenie czy dieta parlamentarna). Projekt nie wywołuje skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy wywołuje pozytywne skutki społeczne, wzmacniając poczucie praworządności w społeczeństwie poprzez wykluczenie prób nadużywania prawa przez parlamentarzystów, względem których wydane zostanie postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Natomiast projekt nie wywołuje skutków gospodarczych..

Projekt ustawy nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projekt ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora

b) Przedstawiciele wnioskodawcy:

Posel Pawel Śliz, Posel Tomasz Głogowski, Posel Mirosław Adam Orliński.

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Przedstawiony projekt nowelizacji ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora ma na celu uregulowanie sytuacji prawnej parlamentarzysty, względem którego wydane zostało postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Projekt uzupełnia art. 5a ustawy, który został wprowadzony ustawą z 6 stycznia 2005 r. o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. Nr 48, poz. 446). W obecnym stanie prawnym zakres zastosowania przywołanego przepisu obejmuje sytuacje, w której poseł lub senator jest „pozbawiony wolności”, przy czym pojęcie to rozumie się jako faktyczne pozbawienie wolności parlamentarzysty, tj. zarówno jako wykonanie prawomocnie orzeczonej względem niego kary pozbawienia wolności, jak i zastosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Natomiast art. 5a nie odnosi się do sytuacji, w której względem posła i senatora wydane zostało w przepisany prawem trybie postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, lecz nie doszło do rozpoczęcia stosowania tego środka izolacyjnego, np. wskutek ukrywania się parlamentarzysty przed organami ścigania. Proponowane rozwiązanie rozciąga zakres zastosowania art. 5a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora na opisaną wyżej sytuację.

Projekt ustawy ma na celu osiągnięcie sytuacji, w której poseł, który faktycznie nie wykonuje mandatu (np. wskutek unikania organów ścigania) nie będzie mógł korzystać z praw i obowiązków, wynikających z ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ **Tak**

Rozważano pozostawienie obecnego stanu prawnego. Jednakże odstąpiono od tego rozwiązania z uwagi na ryzyko instrumentalnego traktowania przez parlamentarzystów obecnego brzmienia art. 5a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, poprzez unikania polskich organów ścigania.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Przedstawiony przez grupę posłów projekt nowelizacji ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora ma na celu uregulowanie sytuacji prawnej parlamentarzysty, względem którego wydane zostało postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Proponowane rozwiązanie rozciąga zakres zastosowania art. 5a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora na sytuację, w której względem posła i senatora wydane zostało w przepisanej prawem trybie postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, lecz nie doszło do rozpoczęcia stosowania tego środka izolacyjnego, np. wskutek ukrywania się parlamentarzysty przed organami ścigania.

W konsekwencji, w razie wydania względem posła lub senatora postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, parlamentarzysta zaprzestanie wykonywania praw i obowiązków wynikających z ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Nie będzie mógł więc w szczególności wykonywać tzw. uprawnień terenowych (w tym tzw. prawa do informacji – art. 19 ustawy, a także interwencji – art. 20 ustawy), a także korzystać z uprawnień socjalno-bytowych, jak prawo do uposażenia (art. 25 ustawy) czy do diety parlamentarnej (art. 42 ustawy). Ponadto w ww. sytuacji na mocy art. 23 ust. 10a ustawy prawa i obowiązki posła i senatora wynikające z funkcjonowania i znoszenia biura poselskiego bądź senatorskiego przejdą odpowiednio na Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu.

Projekt przewiduje wejście w życie regulacji z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Jest to spowodowane okolicznością, że obecne brzmienie art. 5a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora może być wykorzystywane instrumentalnie przez posłów lub senatorów, np. w postaci ukrywania się przed organami ścigania. Wejście w życie projektowanego aktu w terminie krótszym od określonego w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1461) podyktowane jest zapewnieniem skuteczności projektowanych regulacji oraz jest skorelowane z przepisem przejściowym z art. 2 projektu ustawy. W celu uniemożliwienia instrumentalnego traktowania obecnego brzmienia art. 5a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora w przepisie tym przewidziano, że zaproponowane regulacje stosowane będą także do posła lub senatora, względem którego wydano postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projektowana regulacja oddziałuje na następujące grupy podmiotów:

- posłowie (460 osób),
- senatorowie (100 osób),
- pracownicy Kancelarii Sejmu.

Projektowane regulacje przyniosą pozytywne skutki społeczne, wzmacniając poczucie praworządności w społeczeństwie poprzez wykluczenie prób nadużywania prawa przez parlamentarzystów, względem których wydane zostanie postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Ze społecznego punktu widzenia trudną do zaakceptowania jest sytuacja, w której parlamentarzysta, który nie wykonuje mandatu z powodu unikania organów wymiaru ścigania mógłby korzystać zwłaszcza z uprawnień, wynikających z ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, tj. z tzw. uprawnień terenowych (art. 19-20 ww. ustawy), prawa do uposażenia (art. 25 ww. ustawy), jak również prawa do diety parlamentarnej (art. 42 ww. ustawy).

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt nie wywołuje skutków gospodarczych.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Pod kątem wpływu na budżet państwa należy wskazać, że skutkiem projektowanych może stać się niewypłacanie posłom lub senatorom uposażenia poselskiego lub senatorskiego oraz diety parlamentarnej, nie tylko wobec parlamentarzysty pozbawionego wolności, ale także wobec którego wydano postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, posłom i senatorom w okresie sprawowania mandatu przysługuje uposażenie poselskie lub senatorskie. Uposażenie odpowiada 80 % wysokości wynagrodzenia podsekretarza stanu, ustalonego na podstawie przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, z wyłączeniem dodatku z tytułu wysługi lat.

Z kolei zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, posłowi i senatorowi przysługują środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z wydatkami poniesionymi w związku z wykonywaniem mandatu na terenie kraju, tj. dieta parlamentarna. Jej zryczałtowana wysokość wynosi 25% wynagrodzenia podsekretarza stanu, ustalonego na podstawie przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, z wyłączeniem dodatku z tytułu wysługi lat.

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, wynagrodzenie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe ustala się na podstawie kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa, i mnożników kwoty bazowej określonych w ww. rozporządzeniu. Z kolei w § 2 pkt 1 ww. rozporządzenia przyjęto, że wynagrodzenie zasadnicze dla podsekretarza stanu wynosi 7,04 mnożnika kwoty bazowej, zaś dodatek funkcyjny – 1,92 mnożnika kwoty bazowej.

W art. 9 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 122) ustalono kwoty bazowe dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w wysokości 1 789,42 zł.

Wobec powyższego, miesięczne uposażenie posła lub senatora wynosi w 2024 r. kwotę 12 826,56 zł (0,8 x 1 789,42 zł x 8,96). Z kolei dieta parlamentarna wynosi 4 008,30 zł (0,25 x 1 789,42 zł x 8,96).

Skutkiem regulacji, przewidzianych w przedłożonym projekcie, będzie – pod kątem kosztów budżetowy – przede wszystkim niewypłacanie parlamentarzyste wskazanych świadczeń (uposażenia poselskiego i diety parlamentarnej). Z uwagi na wyjątkowy charakter sytuacji, w której wobec parlamentarzysty został pozbawiony wolności lub względem którego wydano postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, skutek wskazanych kwot dla budżetu państwa należy ocenić jako niewielki.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ **Nie**

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

Nie